عدم موضوعیت یقین در روایات رؤیت هلال

علی ای حال «فراجع» از ناحیه ایشان امری بود که به این باب مراجعه کنیم. ایشان هم فرمودهاند «ما عقد فی الوسائل لذلک من الباب». چهار باب بود. احتمال قوی این است که منظور ایشان باب سوم باشد. جالب است که در همان باب سوم مرحوم صاحب وسائل واژهای را به کار بردهاند که به گمانم خلاف مقصود ایشان است. باب سوم احکام شهر رمضان. «باب ان علامة شهر رمضان وغيره رؤية الهلال ، فلا يجب الصوم إلاّ للرؤية أو مضي ثلاثين، ولا يجوز الافطار في آخره إلا للرؤية أو مضي ثلاثين، وانه يجب العمل في ذلك باليقين[1]». خود کلمه «علامة» ارتکازی را از صاحب وسائل نشان میدهد. همچنین سائر ابواب دیگر نیز همینطور است. «علامة» به چه معنا است؟ «علامة» یعنی جزء الموضوع است؟ خود «علامة» یعنی دلیل. «علامة شهر رمضان»، پس ما شهر رمضان داریم، حکم همه مبتنیبر همان موضوع است که شهر رمضان است، علامت شهر این است. خود کلمه «علامة» فرمایشی که ایشان دارند را دارد دور میبرد. علی ای حال باب سوم نوعاً روایاتی است که منظور نظر صاحب کفایه بوده است.

> 6:26

شاگرد: «ربما» که به کار برده میشود ظاهراً بهوره دارد در بیان احتمال ذهنی. اگر آنطور که شما میفرمایید باشد باید میگفتند «قیل».

استاد: ذهن من در موارد کاربردش به این صورت نیست. یعنی اگر شما در نرمافزار اصول «ربما یقال» را جستوجو بکنید موارد بسیار زیادی میآید که ناظر است به قولی که گفته شده. نه اینکه صرفاً در ذهن باشد. حتی شاید غلبه «ربما یقال» بیش از طرح سؤال در مجلس درس صاحب کفایه باشد.

شاگرد: یمکن ان یقال بیشتر به فرمایش آقا میخورد.

استاد: بله، «یحتمل»، «یمکن ان یقال» یعنی فضاهای ذهنی. اما «ربما یقال» خیال میکنم اینطور نباشد.

---

[1] وسائل الشيعة ط-آل البيت ج۱۰ ص۲۵۲

بازبینی #1
ایجاد شده 7 ژوئن 2026 16:05:02 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 ژوئن 2026 16:05:40 توسط ... .